

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romæ, 1866

§. II. Aliquot miracula post mortem illius patrocinio præterea impetrata:
translatio corporis et memoria annua a Sixto IV Papa concessa: cultus
eiusdem impugnatus, et confirmatus: concessa de eodem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](#)

AUCTORE
C. S.

Benedictus XIV Papa lib. ii de Beatorum canonizatione etc., cap. 24, § 2, num. 7 illum die 5 ejusdem mensis obiisse scribant, eoque die ex dictis dicendisque ille Viglevani colatur, fortasse beata ejus mors contigerit quidem die 5 Octobris, sed post occasum solis, ac propterea Taegius eamdem ad diem 6 retulerit Italico computandi modo, qui dies ab occasu solis orditur, uti etiam alibi in Opere nostro observatum fuit.

§ II. Aliquot miracula post mortem illius patrocinio præterea impetrata : translatio corporis et memoria annua a Sixto IV Papa concessa : cultus ejusdem impugnatus, et confirmatus : concessa de eodem Missa et Officium.

Beati corpus suavi odore fragrasse atque ipse in gloria apparuisse dicitur.

Magna beati Viri sanctitas, populique de eojusta astimatio verisimilia faciunt, quæ laudati Marchesius et Lafonus de Viglevanensium mox post auditum illius et vivis excessum, ad canonicum concursu, deque suavissimo ejusdem corporis odore narrant; quem tamen posterior, ipso, quo tumulabatur tempore, alter ex juratis, ut inquit, multorum testimoniorum, ex illius tumulo multis diebus erupisse affirmant; quæ utriusque relatio simul vera esse potest. Addunt, ipsum etiam visum esse, Dominicano suo habitu induitum, magnaque in glorio spectabilem et sepulcro surgere, quod Marchesius, ex publicis authenticisque testimoniorum pariter constare asseverat.

Ut sit, miraculus illum post mortem suam claruisse, etiam testatus est Taegius, et appensis ad ipsius sepulcrum votivis donariis confirmavit supra num. 9; quod etiam fecit in Chronico ad annum 1471, ubi post relatum ejusdem pium obitum et sepulturam in ecclesia Prædicatorum Viglevani, mox subnexit ista: Ubi et miraculis claret, ut imagines ac vota cerea, ad ejus tumulum suspensa, protestantur. *Huic additum Leandrum Alberti in ejusdem elogio dicentem: Cujus admirandam sanctitatem miracula, que secuta sunt ejus decesum, et simulacra cerea ad eum appensa sepulcrum apertissime testantur.*

Ex miraculis, quibus post obitum certeclaruit,

24 Neuter tamen horum ullum miraculum speciatim memoravit præter id, quod ex Taegio dedi num. 9 et 10 de recuperato Stephano commi Placentino gratia Galeacei Marie Sfortiae, Mediolanensem ducis, quodque etiam Leander, sed brevius annotavit hoc modo: Stephanus Placentinus comes a Galeacio Sfortiae, principe Insubrium, tribus oppidis spoliatis, voto emiso ad beatum Matthæum, novo quodam modo e vestigio recuperavit. Neuter etiam crimen Stephani, seu verum, seu falso impositum, quo eam Galeacei offensam incurrit, insinuavit; verum ex iis, quæ Muratorius in Annalibus Italiæ ad annos 1468 et 1476 de eodem Galeaco scriptis, nemo mirabitur, si is innocentem comitem ea pœna multasset. Porro cum ex eodem Muratorio habeamus, Galeaceum anno 1476 a suis fide trucidatum fuisse, relatum de Stephano fa-

ctum intra quinquennium a morte B. Matthæi D
figendum est.

25 Quæ præterea Marchesius, enarrat, miracula ex Italico sermone Latine versa accipere: In loco Besate diocesis Mediolanensis, quinque milliaribus a civitate Viglevanensi distito, Antonia, Bertramni Valli uxori, filium habebat, quinto jam anno quartana febri laborantem, quæ in continuum tandem versu eundem ad extrema deduxit. Mater, quæ incertis de causis peregre versabatur, domum reversa filium suum aliquot horis ante mortuum invenit. Quo comperto, dum illa velut sui impos lamentabatur, incidit ei in mentem de sanctitate Matthæi, quem Viglevani conciones habentem noverat; plenaque spe de impetranda illius precibus suo filio vovit, se ejusdem tumulum invisuram, ac nescio quid muneris in accepti beneficio testificationem oblaturam; cum Deus in Sanctis suis mirabilis eodem temporis momento filium illi suum salvum et incolumem restituit. Quare ambo parentes, ut votum suum explerent, Beati sepulcrum inviserunt, ibique scripto, publica auctoritate die 24 Aprilis anni 1471 confecto instrumento, miraculum hoc testati fuere. *E Vide, quæ hinc pro ejusdem Beati anno emortuali superius num. 20 et sequenti anno-tavi.*

26 In quodam loco diocesis Mantuanæ quidam juvenis, Leonellus nomine (apud Lafonum pro juvne mulier juvencula dicitur) post multorum annorum infirmitatem eo redactus fuerat, ut sibi relietus a medicis, et loquendi destitutus facultate, in extrema vita termino versaretur. Dum itaque jam pararentur funebria, quidam amicorum ipsi inclamavit, ut B. Matthæo Mantuano se committeret pro vita impetranda, si æternæ sue saluti expediret. Fecit id interna, ut potuit, voce infirmus; moxque sensit velut quendam omnium membrorum tangentem, ac subito se sanum validumque expertus est, ut propriis virtutibus valuerit se e lecto erigere, clamarique: Modo per gratiam Dei et B. Matthæi sanus sum; ac reipsa velut sanus comedetur, et lecto egressus sit, non secus atque nullo umquam malo fuisse corruptus.

27 Quedam mulier Viglevanensis, Augustini Moscone filia, post multorum dierum in partu dolores filiam peperit, omnium, qui viderant, opinione mortuam. Hujus animæ jactoram miserata ejus soror ad B. Matthæum recurrit, supplicans, ut infanti vitam procuraret, donec sacro fonte ablueretur. Ultra votum obtinuit: nam infans non modo baptizata fuit, verum etiam multis annis vixit. Dum in eodem Viglevanensi oppido in domo Francischini Maggi quidpiam fabricaretur, ingens saxum e muro decidit in ipsius uxoris dorsum, quæ alia quedam salsa colligebat. Tam lethalis fuit lesio, ut mulier multis horis deliquium animi passa ab arcessitis medicis mortua reputaretur. Tandem medicatis fasciis involuta, lectoque imposta, recepto sensu, tam vehementer experita cruciatum est, ut e vestigio moriturum se crederet. Invocato tamen interna, quod externa non poterat voce, B. Matthæi auxilio, statim fuit exaudita, ita ut postero mane e lecto surrexerit, velut numquam afflita malo, quod de illius vita desperare fecerat medicos.

28 Mulier ex acervo lapidum admodum alti parietis præcepis acta; Christopherus clementarius

narratur
unum de pue-
ro resuscitato;

alterum de
moribundo
subito sanato,

tertium de ia-
fante mortua
credita; quar-
tum de mu-
lieri graviter
sauciata;

Arius e sublimis ædificii tecto prolapsus; filia Joannis Baptiste Gravellone capite deorsum e scalis provoluta, de quorum omnium vita actum esse, judicaverant medici, B. MATTHÆO cum voto commendati incolumes evaserunt, plagiis, quas e lapsu exceperant, repente sanatis, Galeaceus II (*Sfortia scilicet, de quo egimus, qui fuit secundus e Sfortiis duas Mediolanicas, sed sui nominis primus*) et Bona (*Sabaudica*) ejus uxor, Mediolanensis duces, eidem Beato votum fecerunt pro salute sui filii, qui etiam confessim sanitatem recepit.

*aliamque de
aliis genera-
tum.*

*Bonitatis d
sunt ergo res
entim.*

Bone deinde exornavit, corpus ejus e primo suo tumulo in illud translatum sit, et super altari marmoreæ arcæ impositum; ubi a fidelibus non solum privata devotione colitur, verum etiam ex induito Apostolico festum illius annum Officio et Missa ex communis confessoris non pontificis in eodem conventu celebratur, totaque civitate solemniter agitur die 5 Octobris, quo ille obiit. *Vide tamen de die obitus supra num. 22.*

*Sixtus IV
Papacoucessit
illius corporis*

** I. heroicas-
que*

*translatio-
nem, et an-
nuam memo-
riam : caput
theæ argen-
teæ,*

dem civitatis, sigillo publico ipsius civitatis munitis, apparet, caput ipsius Beati honorifice reconditum esse in theca argentea, in qua legenduntur sequentia verba: BEATO MATTHÆO ORDINIS PREDICATORUM, PATRONO SUO, POPULUS VIGLEVANI HOC DICAVIT 1518.

32 Et in area marmorea, in qua jacet sarcophagus eius corpus, sequentia verba pariter conspicuntur: HIC TIBI PRECO FUIT, PATER EST VIGLEVANI ZELOS, QUEN CAPUT ARGENTEUM MARMORIS ARCA TENET DIE 25 APRILIS 1519. Duo hinc versiculi, nescio, cuius culpa, sine dubio ficti sunt; at quid si sic exponendi sint? Hic in terris, tibi preco fuit, nunc Pater, seu pater est in celis, o Viglevanensis, quem, seu cuius reliquias, caput scilicet, theca argentea in formam capitis elaborata, reliquum vero corporis area marmorea tenet seu seruat inclusum. Pergo Castellini verba recitare. Ex eisdem, inquit, litteris universitatis et communitatæ dictæ civitatis Viglevani clare quoque habetur, qualiter in publico consilio nobilium atque civium ejusdem civitatis anno 1463, die 20 Octobris fuit stabilitum atque ordinatum, ut apud Sedem Apostolicam fiat instanter petitio, ut concedatur licentia Sacrum faciendi, et Officium recitandi de dicto beato Matthæo in die sue solemnitatis ex votu facto ab eadem civitate in honorem ipsius Famuli Dei.

33 Castellini dicta partim probavit firmavitque Benedictus XIV summus Pontifex in Opercilio suo de Servorum Dei beatificatione, et Beatorum canonizatione lib. II et IV agens de beatificationibus aquipollentibus, et concessionibus cultus, a Sede Apostolica factis, idque argumentum exemplis illustrans; unde, quæ ad B. Matthæum hodiernum pertinent, juverit hic descripsisse. Lib. II, cap. 24 hoc habet: Adest percrebuit fama sanctitatis hujus Beati (Matthæi Mantuani,) ut summus Pontifex Sixtus IV vivæ vocis oraculo concesserit, ut ejus corpus a primo, in quo sepultum erat, tumulo ad aliud dignius sepulcrum et honorificentius in eadem ecclesia transferretur, et ut in festo Dedicationis ecclesie S. Petri Martyris ejus memoria solemniter decantaretur et fieret; uti colligitur ex authentico instrumento, existente in archivio conventus S. Petri Martyris civitatis Viglevanensis. *Tum subdit ipsum instrumentum, quale hic ex codem refero.*

34 In Dei Filio sibi charissimis ven. Patri Priori, seu Presidenti, ac patribus et fratribus universi conventus Viglevanensis, provinciæ Lombardiae Ordinis Predicatorum, Fr. Salvus Cassetta de Panorma, sacre Theologie professor, ac ejusdem Ordinis humilis Magister et servus, salutem, et pacem in Domino Jesu, omnium Salvatore. Quum eos honore et celebratione dignos existimemus, qui vitam praeclaris moribus ac virtutibus ornata duxerint, ea ratione litteras has omnibus recte sentientibus legendas proponere statuimus, ut praeclari meritis et laudibus digni viri nequaquam tenebris obducti, aut merita commendatione fraudati videantur. Quod si Romanos, Graecos, barbaros, qui, etsi virtutibus clari, Christum tamen ignorantes, scriptorum ingenii adeo celebratos et eloquio illustratos, tantopere admiramus et colimus; quid vero Christo initiatos sanctissimos viros, religione, pietate, sanctimonia conspicuos, vel silentio involvimus, vel suarum laudum splendore carere patimur?

AUCTORE
G. S.

*reliqua ossa
tumbar marmoreæ inclu-
duntur; co-
tum civitatis
pro augendo
illius cultu.*

*Utramque
Sixti IV con-
cessionem
probavit Be-
necdictus XIV*

*ex litteris
Salvi Casset-
ta, Magistri
Ordinis Pre-
dicatorum,*

AUCTORE
C. S.
in quibus hic
scripsit, se
eam a Sixto
impetrasse,

*nomo sanguis
etiam modum
aliqui nomen
etiam nomen
etiam nomen
etiam nomen
etiam nomen*

* an Hunc?

*omnesque ad
Beatum im-
tantandum, co-
lendumque
hortatur :*

*-eis fideles
VIZ. subiecti*

*hinc auctus
ejusdem cul-
tus*

*et postea occa-
sione Decreti
Urbanii VIII
ab episcopo
Viglevanensi
impugnatus,*

35 Quam ob rem, cum ab incunte hac sacra nostra Prædicatorum religione clarissimi virtutibus et doctrina viri semper floruerint, qui, beato Dominico duce ac fundatore, in agrum militantis Ecclesie uberrimos fructus attulerint, accessit in temporibus nostris vir sanctitate, vita innocentia, sacris moribus et animi integritate præstantissimus, Fr. Mattheus Mantuanus, quem Deus immortalis, ut vita puritate precipuum, ita et morte pretiosa sanctissimum ostendit; cuius integritas, sanctimonia, religio mortibus et immortalibus non modo humanan, sed angelicum potius presisterunt, cujusque ea sunt merita, ut pluribus et signis ei miraculis usqueaque claruerit. Hinc * igitur, ne fidibus jaceret ignotus, ceteris ad bene vivendi et imitationis exemplum proponendum duximus, et nuper, cum ad pedes Sanctissimi in Christo Patris et domini nostri, domini Sixti, divina providentia Papæ IV, essemus, ab eis clementia vivæ vocis oraculo impetravimus, ut ejus sacram corpus a primo, in quo sepultum erat, tumulo ad aliud dignius et honorificentius (*sepulcrum*) in eadem ecclesia transferretur, atque ut in festo Dedicationis ecclesie S. Petri Martyris de Viglevano, ejusdem Ordinis, ejus memoria solemniter decantetur et fiat.

B 36 Quare fideles omnes hortamur in Domino, ut Sanctorum omnium meritis et exemplis provocati atque incensi bene ac recte vivendi semitam sequantur, et hujus religiosissimi et sanctissimi Viri precibus immortalem gloriam se sperent consecuturos. In quorum omnium fidem et testimonium sigillum officii nostri duximus præsentibus apponendum. Bene valete, et Deum pro nobis orate. Datum Romæ die octava mensis Februarii anno Dominicæ Nativitatis millesimo quadragesimo octuagesimo secundo. *Haecenusa epistola laudati Magistri Ordinis Prædicatorum. Porro, cum B. Matthæus die 5 vel 6 Octobris anni 1470 vel sequenti ex supra dictis obierit, sequitur, ejusdem publicum cultum, qui statim a morte illius ex Viglevanensi pietate ceptus fuerat, undecimo duodecimo post eamdem anno a summo Pontifice concessum firmatumque fuisse; atque ipsum proinde Matthæum æquipollenter, ut loquuntur, beatificatum fuisse.*

C 37 Sequitur secundo, arcam tamen marmoream, et argenteam thecam, in quibus sacra ejus reliquiae asservantur, primum trigesimo septimo circiter post eandem beatificationem anno perfecta esse, si recte se habant inscriptions num. 31 et 32 relatae. Haud dubie post concessum a Sixto IV Matthæi cultum crevit Viglevanensium erga Beatum pietas et fiducia, ex eorumque collectis votis donariis ac civitatis munificentia tandem annis millesimo quingentesimo decimo octavo et sequenti predictæ thecæ argentea sacro illius capitii, arcique marmore reliquo corpori honorifice asservandæ confectæ fuerunt.

38 Concessa a Sede Apostolica, quem diximus, cultu B. Matthæum merito honorare perrexerant Viglevanenses usque in annum 1425, quo celebra Urbani VIII Papæ de veneratione eorum, qui cum sanctitatis aut martyrii fama vel opinione obierunt, decreta prodire, quibus nonnullorum temeraria aut inconsulta in hujusmodi defunctorum cultu exhibendo facilitas inhibebatur. Ex hisce enim decretis male intellectis Franciscus Romerius, octavus Viglevanensis episcopus, delatum hactenus B. Matthæo cultum censuit prohibendum. At Beati sui causam apud sacri Officii

Congregationem Romæ suscepit Prior conventus Viglevanensis, et feliciter evicit. Ita rursum docet Benedictus XIV in supra laudati Operis libro II, cap. 24, § 2, inter declarationes casuum in Urbani VIII decretis exceptorum ad præsens positionem hanc referens: Feria 3, die 2 Decembris 1623 fuit Congregatio sancti Officii in palatio illustriss. et reverendiss. domini Cardinalis Bandini in regione Campi Martii, coram illustriss. et reverendiss. dominis S. R. E. Cardinalibus, generalibus Inquisitoribus, in qua Prioris conventus S. Dominici Viglevani lecto memoriæ, decretum fuit, scribendum esse episcopo dicta civitatis, ne impedit cultum et venerationem exhiberi solitam B. Mattheo ultra centum annos, cum sit de comprehensis in paragrapo: *DECLARANS.*

39 Decretum prædictum (ita pergit ibidem a sancti Officii Congregatione vindicatus fuit,

a sancti Officii Congregatione vindicatus fuit,

E 39 Decretum prædictum (ita pergit ibidem a sancti Officii Congregatione vindicatus fuit,

F 40 Sane casum ab Urbani VIII Decreto exceptum hic locum obtinere, manifestum est ex paragrapo in Epistola mox allegato. Sic enim is habet: *Declarans, quod per suprascripta præjudicare in aliquo non vult, neque intendit iis, qui aut per communem Ecclesie consensem, vel immemorabile temporis cursum, aut per Patrum virorumque sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientia ac tolerantia Sedis Apostolicæ, vel ordinarii coluntur. Atqui Matthæi, de quo hic, cultus jam tun inchoatus fuerat a tempore centum annorum metam excedente, quod annorum spatium per longissimum tempus, illiusque immemorabile decursum in eodem Decreto indicari, etiam ipsem Urbanus VIII declaravit in Brevi, die 5 Iulii anni 1634 edito; idemque cultus perseveraverat ejusdem longissimi temporis scientia ac tolerantia (imo et expressa concessione) Sedis Apostolicæ (nempe Sixti IV Papæ) et ordinarii, nimis ab anno 1482 usque ad annum 1625, ut liquet ex praedictis.*

41 Per honorigram etiam huic B. Matthæo est, quodque Viglevanenses a Sede Apostolica petere voverant,

in

A in Decreto sancti Officii, die 2 Decembbris ejusdem anni, quod recensui, edito, nec in litteris ad Viglevanensem episcopum de permittendo illius cultu datis, quas pariter retuli, de nova hujusmodi concessione ulla fiat mentio, solumque caveatur, ne episcopus continuationem cultus venerationisque ei hactenus exhibita impedit, videntur Viglevanenses, aut voti sui executio-
nem in aliud tempus distulisse, aut, si eam tunc eidem Priori conventus civitatis suæ commenda-
verint, sua spe interim frustrati fuisse. Certe
ipsen Castellinus, qui Opus suum anno 1628
vulgavit, verbis num. 31 datis expresse negavit,
de eo Missam cantari, aut Officium fieri suo tem-
pore soluisse, ut aliqui (inquit) non recte scrip-
runt.

42 Concessam tamen postea hanc fuisse a AUCTORE
Sede Apostolica facultatem, persuadent altii, C. S.
Castellino antiquiores, nisi hi alias, quos Castel-
linus redarguit, leviter secuti fuisse credendi deinde etiam
sint. Certe, B. Matthæum Officio et Missa auctus est.
Viglevani in conventu S. Petri Martyris, Or-
dinis Prædicatorum, quotannis die 5 Octo-
bris ex speciali indulto Apostolico coli, deinde
etiam asseruerunt Marchesini in Diario Domi-
nicano, Neapolitanis typis anno 1679 excuso,
et Lafonus in Anno item Dominicano, Am-
bianis anno 1712 edito, quos non temere id
scripsisse, persuasum mihi habeo ea sepe lau-
dati Benedicti XIV Opere, in cuius libro iv,
part. 2, cap. 3, num. 12 id ipsum etiam affir-
matur.

DIES SEXTA OCTOBRIS.

SANCTI, QUI PRIDIE NON. OCTOB. COLUNTUR.

<p>B Sanctus Sagaris, episc.
martyr Laodiceæ in Phry-
gia.</p> <p>S. Fides V. M. et Socii MM.
Aginni in Aquitania.</p> <p>SS. Marcellus, Castus, AE-
milius et Saturninus MM.
forte Capuæ in Campania
Felici.</p> <p>SS. Rogatus, Saturninus,
Faustinus et Martialis
MM. in Africa. Item</p> <p>SS. Januarius et Ammonus
MM. forte Romæ.</p> | <p>S. Ywius diaconus conf.
Wiltonie in Anglia.</p> <p>S. Enimia virgo, forte re-
gia, et abbatissa in dioecesi
Mimatensi in Occitania.</p> <p>S. Apollinaris archiepisc.
Bituricensis in Gallia.</p> <p>S. Magnus episc. Opiter-
giensis, deinde Heracle-
ensis, conf. forte Hera-
cleæ.</p> <p>S. Pardulfus abbas conf.
Waracti in dioecesi Le-
movicensi in Gallia.</p> <p>S. Epiphania virgo sancti-
monialis Ticini in Insu-
bria.</p> <p>S. Nicetas conf. in Græcia.</p> <p>B. Adalbero episc. Herbi-
polensis conf. Lambaci in
Austria Superiori.</p> <p>S. Bruno conf. Ordinis Car-
thusianorum fundator in
Calabria.</p> <p>S. Artaldus ex Carthusiano
episc. conf. in Bugesia,
Galliae provincia.</p> |
|---|--|

PRÆ-